

RETTEEN I HORSENS

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 20. juni 2017 i sag nr. BS 150-450/2016:

J
(A)
mod
I

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag, der er modtaget ved Retten i Horsens den 29. april 2016, drejer sig om, om sagsøgte, I, har overtrådt straffelovens 267 i forbindelse med artikler indrykket i Horsens Folkeblad.

Sagsøgeren, J, har nedlagt påstand om, at sagsøgte, I, idømmes straf for overtrædelse af straffelovens § 267.

Sagsøgte, I, har nedlagt påstand om frifindelse.

Oplysningerne i sagen

I er formand for Danmarks Naturfredningsforenings afdeling i Odder. J er ejer af A, som er beliggende i 5 kommuner, herunder bl.a. Odder Kommune.

A er et større landbrug på ca. 2000 ha, hvoraf de 1000 ha er naturarealer og skov. Det er oplyst, at der på godset produceres fødevarer, bl.a. hvede, og at der på godset endvidere er bl.a. skovdrift og jagtvæsen, ligesom der udlejes ca. 50 huse. Under A hører ... Hovedgård og ... Hovedgård, der blev købt af J i 2011 og 2012. Godset drives af godsforvalter R.

Sagen drejer sig om, hvorvidt I har overtrådt straffelovens § 267 i forbindelse med en artikel fra 21. december 2015 og et læserbrev fra den 30. august 2016 - begge offentliggjort i Horsens Folkeblad.

Til belysning af de læserbreve og artikler mv., som I forud for disse to artikler, har offentliggjort, er der fremlagt en række øvrige artikler.

Af et debatforum i Oddernettet fremgår, at I den 7. august 2009 har anført følgende:

"Søndag den 29. juli begyndte A at rydde pilekrat i ... Mose. Mosen er et stykke værdifuld natur og derfor beskyttet af Naturbeskyttelseslovens paragraf 3.

...

Danmarks Naturfredningsforening har anmeldt den hårdhændede behandling af mosen til kommunen og vi håber, at denne sag får konsekvenser for godset, som efter vores mening alt for længe har fået alt for lang snor. Vi har fx tidligere i år anmeldt godset for at trodse kommunens sprøjteforbud ved at sprøjte rundt om samtlige vejtræer på ...vej, ligesom vi forgæves har spurgt Vej & Park, hvorfor man accepterer, at A rundbarberer samtlige grøftekanter langs de kommuneveje, der går gennem godset. Noget svar har vi aldrig fået."

Den 3. januar 2012 blev der i Odder Avis og Horsens Folkeblad, offentliggjort et læserbrev med overskriften: "Beskyttet natur på ...", og den 21. februar er der på TV2 Østjyllands hjemmeside offentliggjort en artiklen med overskriften "Træfældning en massakre", som omhandler ..., og som har underoverskriften: "Kulturminde skamferet, mener natur-formand".

Af Danmarks Naturfredningsforenings hjemmeside fremgår vedrørende lokalafdelingen Odder, at I i sin formandsberetning i årsberetningen for 2012 har angivet blandt andet:

"Danmarks Naturfredningsforening har mange roller. En af dem er at være vagthund, og det skal ingen hemmelighed være, at især kommunens største jordbesidder, J, har givet os en del kvaler i årets løb - og en lang stribe henvendelser fra bekymrede medlemmer, for det gik ikke stille af sig, da han sidste vinter overtog .... Godset blev tidligere dyrket økologisk, men økologi er ikke Js stil, så markerne blev sprøjtet straks efter overtagelsen, og ved selve godset blev der fældet så mange træer, at vi omtalte det som en træ-massakre.

...

Desværre kan vi konstatere, at rigtig mange grundejere er begyndt at slå grøftekanterne, som på den måde forvandles til græsplæner i løbet af få år. Igen er tendensen mest udtalt i de områder, J ejer, for her er det blevet rutine at rundbarbere grøftekanterne som i langt de fleste tilfælde ikke tilhører grundejeren, men i fællesskabet - altså kommunen. Vi har også været efter Vej & Park, som efter vores mening går for hårdt til grøftekanterne, også på strækninger, hvor det ikke er nødvendigt af hensyn til trafiksikkerheden."

Af læserbreve i Odder Avis fra henholdsvis den 11. juni 2013 og 30. juli 2014 fremgår, at I har indrykket læserbreve under overskrifterne:

"Grøftekanter. Tilhører os alle" og "Hærværk. Grønne vejsider skamferet". Af disse læserbreve fremgår, at godsejer J med store maskiner har skåret bevoksningen i grøftekanterne ned, at grøftekanterne tilhører "os alle", ligesom det anføres: "Han har ingen adgang til at slå grøftekanterne", og i artiklen fra 30. juli 2014 anføres, at det igen er lykkedes ... Godset at skamfere grøftekanterne.

Den 21. december 2015 blev der i Horsens Folkeblad indrykket en artikel med følgende overskrift: "Odder Kommune igen underkendt i sag om A".

Heraf fremgår følgende:

"Kommunen gav dispensation til at lægge et vandløb i rør, men et enigt Natur- og Miljøklagenævnet har afgjort, at kommunens dispensation var ulovlig

A - Sidste år gav Odder Kommune det, der kaldes en "lovliggørende dispensation" til A. Dispensationen gav godset lov til at lægge en rørledning under et vandløb, så vandet ikke kunne løbe frit.

Men det var ulovligt, fastslår landets højeste myndighed på miljøområdet, Natur- og Miljøklagenævnet.

Derfor skal kommunen lovliggøre det ulovlige forhold ved at påbyde A at nedlægge rørledningen, så bækken igen får frit løb.

Det drejer sig om et mindre vandløb, som via et markant dalstrøg munder ud i ... Å lige nord for S-skoven. Vandløbet er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens paragraf 3 og er i det, der kaldes god økologisk tilstand. Det rummer et alsidigt dyre- og planteliv, men i 2013 opdagede kommunen ved en besigtigelse, at vandløbet var blevet rørlagt. Godset henviste til, at man nogle år forinden blot havde erstattet et eksisterende dræn med en ny rørledning, men den købte Odder Kommunes miljøforvaltning ikke. Forvaltningen gav godset påbud om at genåbne vandløbet og satte oven i købet en frist på. Fristen blev sat til 15. oktober 2014, men kort forinden greb kommunens daværende direktions ind og gav godset dispensation.

- Det forløb var så uldent, at vi besluttede at klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Vi glæder os over, at alle 10 medlemmer af nævnet

nu giver os medhold. Også Vesntremanden Henrik Høegh, den tidligere fødevareminister, mener, at Odder Kommunes dispensation var ulovlig, siger I, formand for Danmarks Naturfredningsforening i Odder (DN-Odder).

Tankevækkende afgørelse

- Det er anden gang på kort tid, vi vinder en sag i det, der svarer til naturens højesteret. For nylig afgjorde nævnet, at det også var ulovligt, da det flertal i Odder byråd gav A dispensation til at bygge ud i en beskyttet eng. Tankevækkende nok har kommunens naturforvaltning i begge tilfælde truffet saglige og rigtige

beslutninger, men de er så efterfølgende blevet underkendt, enten af kommunens ledelse eller af et byråds-flertal, fortsætter I.

Sagsbehandlingen i Natur- og Miljøklagenævnet har været særdeles grundig. Nævnet har blandt andet studeret luftfotos taget over en meget lang årrække og kunne dermed tilbagevise en af godsets påstande, nemlig at vandløbet aldrig har eksisteret".

Artiklen bygger på en stort set identisk pressemeddelelse fra I til Horsens Folkeblad, hvor selve afgørelsen fra Natur- og Miljøklagenævnet af 17. december 2015 var vedlagt. Af denne afgørelse fremgår blandt andet:

"...

Uanset om det måtte lægges til grund, at der tidligere har ligget et dræn på arealet, så lægger nævnet på baggrund af sagens oplysninger til grund, at der med de foretagne indgreb i 2009 reelt er sket en væsentlig ændring af det § 3-beskyttende vandløb, idet det vand, der tidligere løb fra de bagvedliggende marker gennem et åbent vandløb, nu føres gennem arealet via en rørledning, og idet der er sket en udjævning af vandløbsprofilen. Det bemærkes i den forbindelse, at engen specielt i 2012 og 2013 er så tør, at der kan køres høslæt over det tidligere vandløb.

Det forhold, at der fortsat som følge af terrænnets forløb samles vand i slugten, ændrer efter nævnets opfattelse ikke ved, at der med de foretagne indgreb i 2009 er sket en væsentlig ændring af det § 3-beskyttende vandløb.

Kommunen har begrundet dispensationen med, at rørledningen er tæt og ikke dræner slugten. Da rørledningen således alene fører drænvand fra den bagvedliggende mark, forventer kommunen ikke, at rørlægningen har væsentlig betydning for, om vandløbet vil sommerudtørre.

Nævnet lægger til grund, at rørlægningen er sket for at skabe bedre dræningsforhold for de bagvedliggende marker, og den eng, som rørlægningen løber igennem.

Nævnet finder ikke, at der foreligger et sådan særlig omstændighed i denne sag, der kan begrunde en dispensation fra forbuddet i naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 til det ansøgte. Det bemærkes, i den forbindelse, at genetableringen af drænrør, der ikke har fungeret i mange år, ikke er forenelig med beskyttelsen af vandløbet.

Det forhold at det ifølge den med Amtet aftalte helhedsplan fra 1996 fremgår, at det på de § 3-beskyttede arealer sikres, at der i engene skabes et sundt grundlag for græssende dyr, hvilket betyder, at arealerne er dræned i et sådant omfang, at det er landbrugsmæssigt forsvarligt at have dyrehold i engene, samt at gennemgående dræn spules og vedligeholdes af hensyn til de bagved liggende

landbrugsarealer, kan ikke føre til, at der nu gives en dispensation til den i 2009 foretagne tilstandsændring.

På denne baggrund har Natur- og Miljøklagenævnet enstemmigt besluttet at ændre Odder Kommunes lovliggørende dispensation til et afslag."

Den 20. juli 2016 rettede I henvendelse til kommunen vedrørende ænder i S Sø. Af Is mail til kommunen fremgår:

"...

Jeg skal hermed bede Miljø- og Naturforvaltningen besigtige skovsøen, der ligger i Sskoven. Søen befinder sig få hundrede meter inde i skoven vest for ...vej, og søen myldrer nu med ænder, som givetvis er udsat.

Jeg besøgte - efter henvendelse fra en borger - søen for nogle uger siden, og kunne dengang konstatere, at der kun var ganske få ænder i søen og at vandet virkede klart.

Efter endnu et tip fra en borger har jeg i dag, onsdag 20. juli, igen været omkring søen og jeg blev her mødt af et ganske andet syn, for søen myldrer nu med ænder. Efter mit bedste skøn er der mindst 100, hvilket er langt mere end søen kan bære. Resultatet er, at vandet er plumret, at der ligger masser af dun i vandet og at der på nogle af brinkerne ligger mange ekskrementer fra ænderne - omkring søen lugter der af fjerkræ.

Søen er en af de større i Odder Kommune og den er beskyttet efter paragraf 3 i lov om naturbeskyttelse. Desuden er der i jagtloven strikte bestemmelser om udsætning af ænder, og jeg skal derfor anmode forvaltningen om at undersøge om disse to love er overholdt og i modsat fald drage omsorg for, at der placeres et ansvar.

Jeg medsender nogle fotos, der er taget onsdag den 20. juli 2016.

..."

Den 18. august 2016 skrev I en mail til Odder Kommune, hvorefter fremgår:

"

Hej Bent - Jeg har lige talt med Steen Terkildsen om denne anmeldelse. Så vidt jeg kan forstå er der endnu ikke foretaget nogen konkret besigtigelse fra kommunens side, fordi det drejer sig om et område, der tilhører A (!). Steen forklarer, at det kan være svært at bevise, at ænderne er udsat (altså, at Jagtloven er overtrådt), men ifølge de oplysninger, jeg har modtaget fra en borger, foretages der fodring fra en bestemt brink ved søen. Under alle omstændigheder betyder så stort et antal ænder, at der sker en tilstandsændring af søen

- den var allerede begyndt, da jeg var forbi søen 20. juli og derfor skal jeg opfordre til, at natur- og miljø snarest tager affære.

..."

Af mail af 19. august 2016 fra kontorchef i Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning Østjylland til biolog i Odder Kommune fremgår:

"...

Odder Kommune har den 20. juli 2016 videresendt en henvendelse fra DN vedr. udsætning af ænder i en sø.

Søen, der er beliggende i Sskoven vest for ...vej, er ikke en af de 599 søer, der indgår med en specifik målsætning i vandområdeplanen for Vandområdedistrikt i Jylland og Fyn. Søen er dermed ikke omfattet af den nationale overvågning, og Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning har ikke mulighed for at foretage overvågning i søen på det foreliggende grundlag.

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning har forhørt om Naturstyrelsen Søhøjlandet har bemærkninger til sagen i fh.t. jagtloven. Naturstyrelsen finder på det foreliggende grundlag, at sagen ikke skal behandles efter jagtloven, men kommunen kan henvende sig hos Naturstyrelsen Søhøjlandet, hvis den ønsker yderligere oplysninger.

..."

Af artikel i Horsens Folkeblad af 25. august 2016 under overskriften "Roundup. Ulovlig sprøjtning", af H, fremgår blandt andet:

"Det forlyder i øvrigt, at der - igen - ulovligt fodres ænder til jagtbrug i een af søerne tilhørende "A". Også dette tilfælde af omgåelse af gældende lov vil uden videre blive overdraget til Statsforvaltningen, hvis der ikke straks bliver skredet ind over for det ulovlige forhold.
..."

Den 26. august 2016 blev der foretaget besigtigelse af søen med deltagelse af R og to medarbejdere fra Odder Kommune. Af notat fra denne besigtigelse fremgår:

"...

Vandhullet var under besigtigelsen opholdssted for et større antal gråænder. Vandet var ret grumset og præget af algevækst. Sigtedybden er ikke vurderet.. Ingen søvegetation kunne ses ved besigtigelsen.

I en afstand ca. 1m fra vandhullet kunne luft af and tydeligt erkendes. Brinker er stedvist nedtrådt af, hvad der forventes, at være gråænder. Vandet i vandhullet vurderes at udvise tydelige tegn på belastning af organisk materiale i kraft af algevækst.

Vandhullet findes ikke på luftfoto fra 1999, men optræder på luftfoto fra 2002 og vurderes anlagt i løbet af denne periode ..."

Det er oplyst, at der er uenighed mellem parterne om, hvornår søen blev anlagt, og hvorvidt søen er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Af brev af 27. august 2016 fra R til Odder Kommune fremgår følgende:

"Angående vandhul i S Skov

Ifølge aftale indgået den 26-08-2016 i S Skov mellem A og Odder Kommune fremsendes hermed A historik på vandhullet.

A har gennem generationer haft flere driftsgrene. En af driftsgrenene på A er jagt herunder på såvel hårvildt som fuglevildt. Jagtvæsenet har gennem generationer været drevet således, at man understøtter vildtet og foretager udsætning af blandt andet ænder og fasaner.

I det aktuelle område som kommunen spørger ind til, har området været et integreret led i jagtvæsenet, man har understøttet blandt andet jagten på ænder i flere årtier. Der er ikke tale om en ændring af denne driftsgren herunder udvidelse af denne.

A finder ikke, at der er grundlag for eller behov for at foretage driftsmæssige ændringer i jagtvæsenet. Et jagtvæsen, der drives indenfor de retningslinjer, der gælder for jagt i Danmark."

Vandhullet var ikke tilfrosset i vinteren 2015/2016, hvorfor der har været mange ænder gennem hele sæsonen, mange af disse har fået ællinger i foråret 2016.

I 2016 er der foretaget fodring gennem hele året i området omkring vandhullet, ligesom vildtet er fodret i hele skoven. Fodringen omkring vandhullet sker på vejen, som går på to sider af vandhullet Fodringen foretages ikke på samme sted, ligesom der altid fodres i mængder så der er spist op inden næste fodring.

..."

Den 30. august 2016 blev der i Horsens Folkebladet under siderne "debat" offentliggjort er artikel af I med overskriften: "**Ænder**. Endnu en sø spoleret af fodring". Der var endvidere indsat to billeder, hvor der under det ene billede var angivet: "Ænder i hobetal i søen i Sskoven", og under det andet billede angivet: "Bræmme med foder ved skovsøen". Det fremgår af artiklen, at denne er udarbejdet af Isen "formand for DN Odder", og af denne fremgår følgende:

" ...

Prøv lige at køre ned i Sskoven og se til søen. Det vrimler med ænder.

Sådan lød det, da en borger ringede til mig midt i juli. Henvendelsen undrede mig, for jeg havde faktisk været forbi søen nogle uger tidligere, og dengang var der kun nogle ganske få ænder.

Men borgeren havde ret, for nu svømmede der langt over 100 ænder rundt i søen. Søen, der ligger ret tæt på ...vej, er ikke særlig kendt, men der er tale om en smuk skovsø på 4-5000 kvadratmeter.

En sø af den størrelse kan bære en naturlig bestand på nogle ganske få andepar, og da det er ulovligt at udsætte ænder i en sø, der er beskyttet efter Naturbeskyttelsesloven, meldte jeg den 20. juli sagen til kommunen. Da jeg 18. august intet havde hørt, kontaktede jeg igen forvaltningen, blot for at få at vide, at det er meget svært at bevise, at ænderne er udsat.

Men på en af brinkerne ligger der en flere meter lang bræmme af korn, så der fodres- og heller ikke det er lovligt.

Nu har kommunen fået fotos af både ande-mylderet og foderpladsen, og nu forlyder det, at man vil tage hånd om sagen. Det håber jeg sandelig også, og jeg håber, forvaltningen er mere heldig denne gang for i foråret opgav kommunen at kræve oprensning af tre beskyttede vandhuller, der var spoleret af fodring.

Præcis det samme er nu ved at ske med denne fine skovsø, for vandet er nu så plumret, at der stort set ingen sigtedybde er, og lugten ved søen er alt andet end frisk.

Men hvad med ænderne? Jo, deres dage er formentlig talte, for 1. september går andejagten ind."

Til belysning af de tre vandhuller, der omtales i artiklen, er fremlagt påbud af 12. maj 2016 fra Odder Kommune til J. Det fremgår heraf blandt andet:

"Vedrørende manglende overholdelse af vilkår for lovliggørende dispensation til sløjfning af to § 3 beskyttede vandhuller på A.

...

Vandhullerne S3, S6 og S7 var tydeligt påvirket af fodring. Vandet i alle tre vandhuller var stærkt belastet af organisk forurening. Vandet i de tre vandhuller fremstod uklart i farver fra lysegrønt til lilla jf. foto: 6, 11, 12 og 17. Vandet i de tre vandhuller havde en tydelig mislugt af ænder og ekskrementer. Der var ingen vegetation eller tegn på liv i vandet. På brinkerne af alle tre vandhuller var den naturlige vegetation slidt væk, og ved alle tre vandhuller var der talrige rottehuller jf. foto: 4, 12, 17 og 18.

Efterfølgende gennemgang af drænkort, naturlige strømningsveje for overfladevand og tekniske anlæg viser at der ikke er andre umiddelbare potentielle kilder til en organisk forurening af de tre vandhuller end den observerede fodring ved vandhullerne

...

Varsling at påbud og partshøring

Den 18. dec 2015 fremsendte Odder Kommune et høringsbrev indeholdende et varsel om påbud til A. Udover varsel om påbud om at overholde vilkår, blev der varslet påbud om oprensning af vandhullerne S3, S6 og S7

Af hørings svar fra advokat Jens Glavind af 18. marts og 26. april 2016 fremgår bla.:

...

4. Det bestrides, at det foreliggende materiale på nogen måde giver belæg for at afgive påbud om oprensning afløst sediment fra vandhullerne 53, 86 og 87.

...

Ad 4

Odder Kommune har ikke kunnet tilvejebringe dokumentation for vandhullernes tilstand forud for fodring eller kendskab til udstrækning af perioden for fodring i de tre vandhuller.

På den baggrund frafalder Odder Kommune det varslede påbud om oprensning.

..."

Af læserbrev i Horsens Folkeblad af 7. september 2016, af H, fremgår under overskriften: "Jagt. Jægere er en plage for alle os andre" blandt andet:

"... I vores nabolag er et jagtkonsortium netop - igen - blevet anmeldt til Odder Kommune for at have udsat skydeænder i nogle søer tilhørende A. Og stik imod reglerne bliver disse tamænder fodret med korn direkte i vandet. Kommunerne enten ikke evner eller vil ikke håndhæve lovgivningen på området. I det hele taget er udsætningen af "flere millioner" skydefugle yderst problematisk.

..."

Af læserbrev af O, offentliggjort den 20. september 2016 fremgår følgende under overskriften: "Flugten fra A":

"Læserbrev

...

Miljø: Den hædrede godsejer på A, J, har fået Dannebrogordenen overrakt af Dronningen. Grunden dertil er lidt uklar, men jeg hører, at det skyldes godsejerens evne til at klippe skel og læhegn og pleje naturen i bedste Fru. Hyacinth-stil. Men prøv selv at undersøge det.

Men faktisk er det hele ikke så pænt. Igennem tiden har der i Odder Kommune verseret en del sager, hvor godsejeren har været

indblandet, og ud over det sædvanlige prøvet grænser af vedr. naturpleje, love og regler. Godset har tidligere fået både bøder og påtaler.

Nu er den så gal igen - eller det har det været et stykke tid. Det ser ud til, at søerne i en fredet skov er lavet m til forlystelsespark for de skydegale.

Det ser ud til, at en meget stor mængde ænder er sat ud i søen, og det er bemærket, at ænderne fodres. Dette er ikke lovligt, og søen kan være ødelagt.

I august 2014 blev Odder Kommune gjort opmærksom på problemerne med fodring af ænder i flere af vandhullerne tilhørende A.

18. december 2015 fik godset den første varsling om påbud om at få søerne rensed op. Dette er tilsyneladende ikke sket, og man kan selv tage ud at kigge på søen og konstatere, at der ligger en ildelugtende sø.

Nu er det blevet 2016. I august var der mellem 300-400 gråænder i søen - mange flere end der naturligt ville forekomme. Naturligt er der plads til cirka 25 ænder. Søen lugter som en kloak, og godset er endnu ikke i år af Odder Kommune blevet pålagt at oprense søen. Og hvad med andre forurenende søer?

Min bekymring er, at der lokalt er politiske kræfter, der forhindrer, at loven også skal gælde A.

Det er vigtigt, at Odder Kommune træder klart og tydeligt i karakter over for godsets aggressive og grænseoverskridende adfærd. Og det er hamrende vigtigt for demokratiet, at vi holder øje med Landbrugs Venstre og DF i Odder Kommune ikke plejer deres fælles landbrugsinteresser med godsejeren, i stedet for at tage beslutninger for fællesskabets bedste. Er officialprincippet overholdt af Odder Kommune?

Hvad nu hvis J igen ikke får medhold, og i dette tilfælde må rense søen op? Kan han så beholde sin Dannebrogorden?"

Af brev af 20. september 2016 fra R til Odder Kommune fremgår følgende:

"Angående vandhul i S Skov

Odder Kommune har efterspurgt en skriftlig historik for fodring ved vandhullet i S Skov. Følgende historik beskriver det kendskab A har til vandhullet i S skov.

Vandhullet ligger i en naturlig dal, hvor der er etableret en dæmningen mod øst, mange årtier tilbage i tiden. Vandhullet er tegnet på historiske kort, hvor det blandt andet fremgår på høje og lave målebordsblade.

Vandhullet er meget lavvandet, hvilket betyder, at vanddybden ikke overstiger 1 meter og på store områder er under 20 cm. I tørre perioder kan vandspejlet reduceres til 1/3 af normal størrelse. Den lave vanddybde betyder, at vandet i varme og tørre perioder bliver

opvarmet, samtidigt med at der ikke bliver tilført nyt vand til vandhullet. Dette kan give anledning til uklart vand.

Vandhullet tiltrækker mange ænder der primært er svømmeænder, som kan snadre i bunden fra vandoverfladen. Denne snadden medvirker til grumset og plumret vand i søen.

Nuværende ejer overtog A i 1993 og på dette tidspunkt fremstod området, dels som et vandhul, dels som en forsumpet skovbevoksning, der mere eller mindre stod under vand, alt afhængig af nedbør og årstid. De få træer der var i området væltede i stormen 3. december 1999 og området blev efterfølgende ryddet, men ikke tilplantet.

A har taget kontakt til to lokale personer, der har haft deres gang på A siden 1960'erne. Begge personer kan bekræfte søens eksistens i hele perioden og kan også bekræfte at der har været udsat og fodret ænder ved vandhullet i hele perioden. De oplyser begge at vandhullet, efter deres opfattelse, har været en integreret del af jagtvæsenet på godset. De to personer er henholdsvis Ju, som bor i ... og K som bor i .... Begge personer har skrevet hver sin erklæring, som er vedhæftet dette dokument som henholdsvis bilag 1 og 2.

Nuværende skytte Pr har haft sin gang ved vandhullet i S siden 1994 og har i alle årene fodret ænder i området tæt ved vandhullet, ligesom han har udsat ænder i vandhullet i perioden. Fodringen sker på vejen og imellem træerne omkring søen. Der har været fodret ænder ved vandhullet, så længe godset kan spore tilbage og i den tid nuværende ejer har haft godset har jagten og vildtplejen været foretaget på samme vis gennem alle årene. Det vedlægges kort over området, henholdsvis lave og høje målebordsblade, som bilag 3 og 4.

..."

Af afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet af 27. oktober 2016 fremgår, at der er sket en ændring af Odder Kommunes afgørelse af 15. oktober 2015 om lovliggørende dispensation til fjernelse af stendige, til delvis afslag på dispensation.

Af afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet af 10. november 2015 fremgår, at Natur- og Miljøklagenævnet i en sag vedrørende landbrugsbyggeri har ændret Odder Kommunes afgørelse om dispensation til et afslag herpå.

Af Miljøministeriets "Vejledning om naturbeskyttelsesloven § 3 beskyttede naturtyper" fremgår blandt andet:

"Udsætning af vilde dyr

Udsætning af dyr i søer kan ændre søens naturtilstand både med hensyn til konkurrencen mellem arterne og med hensyn til næringsstofbalancen og kræver derfor dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Det er i denne forbindelse uden betydning, om området er registreret som sø eller mose. Typisk drejer udsætning af dyr sig om fugle (især gråænder og gæs), fisk og krebs.

...

Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at der i medfør af jagt- og vildtforvaltningslovens kun er tilladt at udsætte 1 ælling pr 150 m² eller 1 voksen and pr. 300 m² åben ubevokset vandflade.

..."

Af Odder Kommunes Vejledning om udsætning og fodring af ænder ved vandhuller fremgår blandt andet:

"Hvilke regler gælder for udsætning af ænder?"

Ifølge jagtloven må der max. udsættes 1 ælling (kun gråænder) pr. 150 m² eller 1 voksen and pr. 300 m² åben, ubevokset vandflade.

Ifølge naturbeskyttelsesloven er et andehold som ændrer søens tilstand ikke lovligt, uanset om begrænsningen i jagtloven er overholdt.

Ifølge naturbeskyttelsesloven må udsætning af ænder finde sted i den størrelsesorden og på samme lokalitet som det hidtil er sket, dvs, gennem en længere årrække. Reglerne om udsætning af ænder i jagtloven skal dog overholdes.

Hvis der ønskes at udsætte ænder i en sø hvor der hidtil ikke har været udsat ænder, vil det kræve en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Det må forventes, at der ikke meddeles dispensation. Begrundelsen er at der vil ske en øget tilførsel af næringsstoffer til søen og at søens tilstand derved vil forringes.

Reglerne i jagtloven administreres af Naturstyrelsen og reglerne i naturbeskyttelsesloven administreres af kommunen.

Hvilke regler gælder for fodring af ænder?

Hvis der ikke er tilstrækkelig med føde til de ællinger der udsættes, er det en overtrædelse af dyreværnsloven. Når ællingerne kan flyve, er der derimod intet belæg for at tilskudsfeede, ællingerne kan jo søge føde et andet sted.

Følgende regler gælder i henhold til naturbeskyttelsesloven og miljøbeskyttelsesloven:

Fodring direkte i søen må ikke finde sted, idet det kan forurene søvandet (jf. miljøbeskyttelseslovens § 27).

Fodring af ænder må finde sted i samme omfang og på samme foderplads som det er sket hidtil, dvs. gennem en længere årrække.

Hvis der ønskes at fodre ænder ved et vandhul, hvor der hidtil ikke har været fodret ænder, eller hvis der ønskes at fodre mere end der hidtil er gjort, vil det kræve en dispensation gives. Begrundelsen er, at der vil ske en øget tilførsel af næringsstoffer til søen, og at søens tilstand derved vil forringes.

..."

Den 19. oktober 2016, og således efter sagens anlæg, rettede I henvendelse til kommunaldirektøren i Odder Kommune. Af mail af denne dato fremgår blandt andet, at I beder om en bekræftelse på, at der i en periode blev afholdt månedlige møder mellem kommunens direktion og godset, og at denne praksis ophørte kort efter kommunaldirektørens tiltræden.

Kommunaldirektøren i Odder Kommunes svarede herpå ved mail af 20. oktober 2016, hvoraf fremgår blandt andet, at ovennævnte blev bekræftet.

Forklaringer

R har forklaret, at han er godsforvalter på A, hvilket han har været i 5 år. Han var inden da i 5 år ansat på et nabogods, ..., som er et lidt mindre gods end A. Alle driftsgrene eksisterer på begge godser, og de drives ens, men driften er dog bortforpagtet på .... Der er heller ikke forskelle på den måde, godserne håndterer naturen på, og der er også tale om ens naturtyper. Der er imidlertid langt større interesse for og langt flere klager over A. Han ved ikke, hvorfor der er denne forskel. Beslutninger om det driftsmæssige træffes af ham i overensstemmelse med ejerens ønsker. Der er ikke forskelle de to godser imellem på de beslutninger, ejerne tager, idet begge godser er konventionelt drevne.

A er på godt 2000 hektar inklusive alle ejendommene. Der er store naturarealer, hvor der alene er minimale indgreb, og der er også agerbrug, der drives mere intensivt. Skov- og naturområder er på ca. 1000 ha. Naturplejen foretages i samarbejde med myndighederne. Godset er beliggende i 5 kommuner. Det er kun i Odder Kommune, der har været klager og kritik.

Der er tilknyttet ca. 14 familier som ansatte og i alt tilknyttet 50 lejeboliger. På godset er der også juletræsproduktion.

Det, sagen omhandler, påvirker godset. Det tager tid, og han har brugt tid på at finde dokumenter, ligesom han har henvendt sig til lokale folk for at få afklaret historikken. Alt dette er tidskrævende og er afbræk i dagligdagen.

Også de ansatte hører kritikken af A. De er til dels vant til det, men det er noget, de taler om dagligt, og derfor påvirker det dem. Alle folk har hørt om A. Det påvirker også muligheden for at udleje boliger, idet potentielle nye lejere spørger kritisk til, om godset maltrakterer naturen. Kritikken betyder ikke noget i forhold til de store samarbejdspartnere, men har betydning i forhold til de lokale samarbejdspartnere. De går ikke i gang med projekter, der kan give anledning til opmærksomhed, før de har været i kontakt med kommunen. Der er lavet en helhedsplan for A, og i følge denne skal godset eksempelvis foretage vedligeholdelse af private vandløb efter samtale med kommunen, selv om lodsejere sædvanligvis gerne må oprense private vandløb. Kommunen har vedligeholdelsespligten over åen, og kommunen har meddelt, at de denne sommer har fået over 10 henvendelser på oprensning af åen, selv om det var kommunens egen oprensning. De artikler og læserbreve, der er fremlagt i sagen, er ikke alle de artikler og læserbreve, der har været indrykket. De klipper nogle ud og gemmer, men dette gælder ikke alt, ligesom han ikke selv er på de sociale medier.

Med hensyn til grøftekanterne, som er omtalt i artikel fra 11. juni 2013 og fra 30. juli 2014, er der sket slåning og klipping af disse siden Js overtagelse af godset i 1993. Grøftekanterne blev på et tidspunkt udmatrikuleret og overgik til kommunen, og i den forbindelse blev det aftalt, at A skulle blive ved med at slå grøftekanterne. Der blev givet en 5årig dispensation, hvorefter godset fik lov at slå disse to gange årligt, ligesom der kan gives lov til at slå en ekstra gang med tilladelse. Med hensyn til det angivne om ødelæggelse af kanterne på cykelstien, som fremgår af artikel fra 30. juli 2014, har de hverken kørt på vejen eller cykelstien med tunge maskiner. Han vurderer, at de klipper grøftekanter på samme måde, som kommunen gør.

Når det i Danmarks Naturfredningsforenings årsberetning for 2012 er angivet, at markerne blev sprøjtet straks efter overtagelsen, kan dette ikke passe, idet godset blev overtaget i januar, og de har tidligst sprøjtet i april måned, hvilket er led i almindelig landbrugsmæssig drift. De har ikke sprøjtet omkring træer, men er alligevel anmeldt i år igen. Han ved ikke, hvem der har anmeldt dem. Han bekendt er der ikke sprøjtet omkring træer, og han bør vide det. De har sprøjtet omkring allé-træer på ..., men dette er privat grund. Dette har kommunen også fået en henvendelse om, men har ikke gjort mere i den anledning.

... Mose er en mose på ca. 5 hektar, der hører under .... Mosen har en meget fugtig kerne, og der er foretaget afgræsning. Han har stillet arealer til rådighed til en skole, hvor de kunne træne med buskryddere og lignende, hvilket han talte med kommunen om. De klippede området, som blev hegned, og der blev sat heste på til afgræsning. Der kom da læserbreve om, at der havde været en massakre på stedet. Det er sædvanligt at sørge for afgræsning, idet naturen ellers forsvinder. Danmarks Naturfredningsforening har klaget over godset i anledning af mosen, men de har ikke fået medhold - heller ikke i Naturklagenævnet.

De har haft kontakt til tre personer på kommunen - to biologer og souchefen. Da Mads Gammelmark kom til, foreslog han et mundtligt møde. Det var en del af helhedsplanen, at der skulle være en dialog med kommunen. Forløbet med vandløbet var, at en af biologerne fandt en divergens mellem kortoplysningerne, hvor der var en tydelig angivelse af et vandløb, og det hun så i engen. De sendte nogle hørings svar. Kommunen foretog besigtigelse og kunne også se, at der havde været gravet i 2009. A svarede, at der i 2009 var udskiftet et lerrør, som havde udlevet sin levetid, og at der i den forbindelse blev gravet. Det var blevet fugtigt, og vandet havde måske løbet over jorden i et halvt år, før røret blev repareret. Der kan ikke sættes kvæg på engen, hvis området er for vådt, og godset har en interesse i, at arealet er egnet til dyr. Dette står også i helhedsplanen. Der skete en udskiftning af det gamle lerrør til et pvc-rør. Kommunen besigtigede området og beskrev dette, hvilket de kommenterede og svarede, at områdets karakter stemte overens med helhedsplanen fra 1996. Godset har lov til at reparere og vedligeholde, men kommunen vurderede, at de havde lavet en ændring af området, og at vandløbet var forsvundet. Besigtigelsen gik bl.a. på, om den diffuse afstrømning, der stadig var til stede, skyldtes regn. Kommunen foretog en ny besigtigelse, og på dette tidspunkt havde der ikke regnet ugen op til, men der løb alligevel stadig vand. Efter målinger af vandet vurderede kommunens medarbejdere, at rørlægningen ikke havde drænende effekt. Derfor blev der lavet en ny afgørelse. Denne blev påklaget til Naturklagenævnet, som ændrede afgørelsen.

Han har i brev af 20. september 2016 lavet en redegørelse vedrørende S Skov. Han har skrevet redegørelsen ud fra det kortmateriale, han kunne skaffe, ligesom han henvendte sig til to lokale personer, der har været på A i en årrække, og som kunne bekræfte, at der har været ænder og er blevet fodret i søen. Området er indgået i jagtvæsnet og der er ikke sket ændringer heri. Den pågældende sø er interessant for ænder, da den ligger forholdsvis tæt på Horsens Fjord. Den er stor, hvilket betyder, at ænderne kan få øje på den, og den er samtidig lavvandet, så ænderne kan nå ned i bunden. Ænder trækker ind til søen ligesom gæs, så der er stor variation i, hvor mange ænder der kommer. Dette kan de også se på andre søer på A, hvor der ikke sættes ænder ud eller fodres ænder. Ham bekendt er der ikke sat ænder ud i den pågældende sø. I 2016 har godset ikke sat ænder ud, og han har spurgt en skytte, som heller ikke har sat ænder ud. Jagtkonsortierne skal udføre jagten efter gældende lovgivning. Det er derfor ikke rigtigt, at godset har sat ænder ud i søen. Ænderne kommer "til og fra" søen, men der er også ænder, der overvintret. Hvis der er en meget streng vinter, forsvinder ænderne. Et andepar kan nok få 10-12 ællinger, og hvis der er 10 andepar i søen, kan det godt give 100 ænder.

Med hensyn til fodring af ænder står der i jagtkontrakterne, at jagtlejerne er forpligtet til at fodre vildtet året rundt, hvis fodringen først er påbegyndt, idet vildtet i så fald bliver vant til at få foder, og fodringen må derfor ikke bare ophøre. Af Odder Kommunes "Vejledning om udsætning og fodring af ænder ved vandhuller" fremgår, at hvis der ønskes fodret ænder, hvor dette hidtil ikke er sket, eller hvis der ønskes fodret mere end hidtil, kræver det en

dispensation. Der er ikke sket ændring af den måde, ænderne fodres på. Der fodres på vejen af jagtlejerne. Han har talt med jagtlejerne om det, og han kan også se, hvor der fodres. Foderet bliver kørt dertil, så det er også nemmest at fodre på vejen. Det er sædvanligt, at der fodres, når man har et jagtvæsen. Når ænderne vælger at få ællinger i søen, er det jo nok, fordi det er et godt sted at være, idet der er foder nok, og derfor vil det være forkert at stoppe fordringen midt i det hele. Det er ikke korrekt, når det i en artikel angives, at det fodres på brinkerne, idet der netop i stedet fodres på vejen. Han betvivler ikke beskrivelsen af søen i artiklen, hvor det er angivet, at det lugter af ænder, og der ligger dun, men dette er naturligt i forbindelse med et andetræk. I dag har søen en hel anden karakter, idet temperaturen er faldet meget, og der er tilført mere vand pga. regn.

Med hensyn til udsagnet i artiklen om, at kommunen har opgivet at kræve oprensning af tre beskyttede vandhuller, som skulle være spoleret af fodring, har han i den tid, han har været på A, ikke set vandhuller, der var spolerede. Kommunen har også konkluderet, at der ikke er sket en vandstandsændring. Det er rigtigt, at kommunen har besigtiget vandhullet flere gange og har konkluderet, at der er sket længerevarende fodring. Der er sået majs om vandhullet. Han har ikke set foder på en bræmme på en af brinkerne, og han kan ikke se det på de billeder, der er medtaget i artiklen fra den 30. august 2016. Han kørte ned til søen, da han fik henvendelsen fra kommunen. Han har selv erfaring med stedet fra de sidste 5 år, men han har haft rettet henvendelse til skytten, som har haft sin gang på ejendommen siden 1994, K, som stod for skovene fra 1993-2012, og Ju, som har hjulpet skytten siden 1970-erne, og de har, som han skriver i brevet af 20. september 2009 til kommunen, hvor disse personers udtalelser er vedlagt, bekræftet søens eksistens i mange år, og at der har været udsat og fodret ænder ved vandhullet i hele perioden.

Alle ansatte på godset har været involveret i udtagelse af stævningen. Med hensyn til artiklen fra 21. december 2015, vedrører beskyldningen om, at forløbet var "så uldent", efter hans opfattelse både godset og kommunen og vedrører nærmere et forløb disse parter imellem. Han opfatter det sådan, at der er sket "urent trav", handlet "på kant med lovligheden" eller sket noget, der ikke følger sædvanlig praksis.

Med hensyn til læserbrevet fra den 30. august 2016 ved alle lokale folk, at S Skov hører under A. Der er tidligere udsat vildt, hvilket skytten har oplyst, men ikke i 2016. Der kan være stor variation i antallet af ænder. I læserbrevet står der, at det er ulovligt at udsætte ænder i søen, men dette er ikke korrekt, idet det i stedet er ulovligt at lave tilstandsændring. De fleste læsere har ikke denne indsigt. Hvis man tidligere har sat ænder ud, er det lovligt at fortsætte, og der står der ikke noget om i læserbrevet. Det er krænkende, at der i læserbrevet anføres, at søen er spoleret af fodring, idet kommunen har vurderet, at søen ikke var spoleret af fodring. Læserbrevet er endda lang tid efter kommunens afgørelse om, at der ikke var sket noget ulovligt. Den tidligere fodring er sket inden for rammerne af lovgivningen. Få ænder lokker flere ænder til. Han mener, han har set et billede af foder

på en brink, men det kan han ikke se på billedet ved læserbrevet, og han har heller ikke set det ved selvsyn.

I har forklaret, at han er 64 år og er på efterløn, hvilket han har været i 2 år. Han har tidligere været journalist i 30 år. Han har som journalist lavet meget miljøstof til tidsskriftet Illustreret Videnskab. Han er formand for Danmarks Naturfredningsforening i Odder, hvilket han har været i ca. 5 år. Der er vist 75 afdelinger i foreningen. De vil gerne have folk ud i naturen og arrangerer gåture, hvilket er en vigtig del af arbejdet. De udfører også lobbyarbejde for at præge udviklingen og er med i grønne partnerskaber. De er en meget udadvendt organisation. De har 600 medlemmer. Foreningen er også "vagthund", og han får gennemsnitligt ca. 1-2 henvendelser om ugen fra borgerne. Han tager alle henvendelser seriøst og tager ofte ud til det sted, det handler om, for at se på det med egne øjne. Nogle gange konstaterer han ikke noget. De er en interesseorganisation og ikke en myndighed, så hvis han konstaterer noget, man bør gå videre med, går han til kommunen og også så vidt muligt til lodsejeren. A har dog ved advokat meddelt, at de ikke ønsker at besvare henvendelser fra ham. Godset ... har han derimod haft en dialog med. Han har ikke "et horn i siden" på A. 8 % af jorden i Odder Kommune ejes af A. Der er udarbejdet en omfattende helhedsplan, der omfatter godset.

I 2014 blev de i foreningen opmærksomme på, at der var en verserende sag om et vandløb i et rør. Kommunen traf en saglig afgørelse om, at røret skulle væk. Som naturfredningsforening får de løbende tilsendt afgørelser. Til sin forbavselse så han nogle uger senere, at der nu lå en lovliggende dispensation af kommunens direktion - og ikke af fagfolkene, som havde truffet afgørelsen. Som interesseorganisation har de ret til at klage, hvilket de ikke gør tit, men her var de i bestyrelsen enige om, at de ville klage. De har typisk 3-4 sager klagesager om året. Efter ca. 1 år kom afgørelsen fra Naturklagenævnet, som enstemmigt ændrede kommunens afgørelse. Pressemeddelelsen blev lavet for at fortælle omverdenen om afgørelsen, og da han vidste, at folk var interesserede. Han skrev pressemeddelelsen, som han mener, den skal være, og han er stolt af den. Han sendte også pressemeddelelsen sammen med afgørelsen til avisen. Han så med faglig stolthed, at avisen anvendte pressemeddelelsen i artiklen af den 21. december 2015. Med ordet "uldent" mener han, at forløbet var præget af "uklarhed". Han mente ikke hermed, at der var foregået noget ulovligt. Han har ikke "insiderviden" om sagen. Kritikken vedrører kommunen. Han synes, at det er synd for de stakkels embedsmænd, der er biologer, at de så bliver underkendt af deres egen chef. Det er ikke en kritik af A.

I slutningen af juni 2016 kiggede han ned til S Sø efter at være blevet opfordret hertil af en mand, der ringede til ham. Han blev overrasket over, hvor stor søen var, og hvor smukt den var beliggende. Der sad kun få ænder i et hjørne. Odder Kommune er en søfattig kommune, og han tog et billede af den smukke sø. Vandet så klart ud. Efter nogle uger ringede den samme mand igen og sagde, at der var ænder i søen. Han tog da ned til søen igen, og der var nu et mylder af ænder. Der var minimum 100 ænder. Han har vist billederne af ænderne til en anden person, en biolog, der fortalte, at det var

udsatte ænder, idet de havde ens fjerdragt. Der var nu nedtrådte brinker og uklart vand. I selve vandkanten var der en 3-4 meter lang bræmme af foder. Han blev forarget, da søen på få uger havde skiftet karakter. Han fandt vejledningen fra Odder Kommune om udsætning og fodring af ænder ved vandhuller, læste den og udfærdigede herefter sit læserbrev. Han er ikke i tvivl om, at det var udsatte ænder - pga. det ensartede andehold, det høje antal ænder og biologens udtalelse.

Han indgav en klage til kommunen og læste om det generelle problem på godser vedrørende udsætning af ænder. Han indsatte læserbrevet på siderne "debat", da det var udtryk for hans holdning og angår noget principielt. Det var med det formål at rejse en debat og ikke for at hænge en bestemt person ud, og derfor nævnte han ikke godset. Avisen bragte også en artikel om emnet. Han indsendte læserbrevet, som han altid gør, som formand for foreningen. Blandt andet pga. sommerferie indsendte han læserbrevet uden forinden at have rådført sig med foreningens bestyrelse. Det var et debatindlæg. De øvrige to læserbreve om emnet, som er fremlagt i sagen, er udarbejdet af bekendte af ham, men ikke efter aftale med ham. Kommunen har endnu ikke truffet afgørelse i klagesagen, og han venter spændt på, hvordan afgørelsen falder ud.

Foreningen kommunikerer med medlemmerne pr. mail, og de er også kommet på Facebook. Tre gange om året udsender de nyhedsbrev til ca. 600 personer. Herudover laver de pressemeddelelser eller kontakter avisen, hvis de har emner af generel interesse. Så længe han kan huske, har der været en dårlig dialog med Danmarks Naturfredningsforening og A. Det er ikke unaturligt, at der kan opstå en konflikt. Da J overtog godset i 1993, gik godset fra meget ekstensiv til meget intensiv drift, hvilket "gjorde ondt" på foreningen.

Han kender ikke til sager, hvor godset har handlet uden tilladelser. Godset går ofte lige til strengen. Grøftekanterne blev dog slået uden tilladelser. Han har nok skrevet ca. 10 læserbreve, hvor A har været i fokus. Han har aldrig begæret generel aktindsigt vedrørende A. Han har begæret aktindsigt vedrørende konkrete sager. Det er på baggrund af henvendelse fra borgere, at han begærer aktindsigt. Han har skrevet læserbreve om mange andre end A. Når det i læserbrevet med overskriften "Beskyttet natur på ..." er angivet, at bestyrelsen vil holde et ekstra vågent øje med ..., er dette belært af erfaringerne med A, idet folk var bekymrede. J gik hårdt til naturen ved A, og de frygtede, at J ville gøre det samme ved ....

Han og foreningen vogter den lokale natur. Han fik af et medlem oplyst, at der var sprøjtet. Han har kun mødt J én gang. Han har ikke brugt ordet "hærværk", men han har brugt ordene "rundbarberet" og "skamferet" omkring slåning af grøftekanterne ved A. Han kender en del andre, der har slået grøftekanter, herunder kommunen. Kommunen gør det forhåbentligt bedre end A. Efter sagens opstart har han fået et brev fra godsets advokat om, at der ikke ville blive besvaret yderligere henvendelser. Han har ikke tidligere af godset fået uvenlige breve.

Med hensyn til artiklen fra 21. december 2015 og forløbet husker han ikke, hvem der skrev dispensationen under. Den kan godt være underskrevet af en biolog, men i brevhovedet stod der direktionen. Embedsmændene har selv sagt efterfølgende, at de var blevet underkendt. Han har ikke aktivt gjort noget i anledning af dispensationen, men han har snakket med folk på gaden. Han havde ikke kendskab til typen af rør, da han skrev pressemeddelelsen. Forskellen var, at vandløbet blev rørlagt. Han fandt anledning til at sende pressemeddelelsen ud, da det var en nyhed, at der var truffet en afgørelse i sagen. Det faldt ham ikke ind, at "uldent" kunne betyde andet end "uklart". Når der i overskriften står "igen", skyldes det, at det er usædvanligt, og han vil som journalist gerne skabe fokus på afgørelsen. Der blev indirekte skabt fokus på A, men det var ikke for at hænge nogen ud. Sagen handler om A, men det er dybest set kommunen, artiklen omhandler. Pressemeddelelsen blev sendt til i alt 3 -4 aviser. Han sendte afgørelsen vedhæftet pressemeddelelsen, hvilket er almindelig god journalistik. Der var ikke vedhæftet fotos, idet de ikke har adgang til området.

Med hensyn til læserbrevet fra den 30. august 2016 var det et forøg på at rejse en offentlig debat. Det er ulovligt at udsætte ænder i en sø i et højt antal, men det er lovligt at udsætte et lavere antal ænder. Det var en vurdering fra hans side og et forsøg på at rejse en offentlig debat om en problemstilling, der efter hans opfattelse var meget større, end han troede. Han forstår det sådan, at naturbeskyttelsesloven står over jagtloven. Han var i besiddelse af mailen af 19. august 2016 fra Peter Kaarup, Kontorchef i Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning Østjylland, da læserbrevet blev publiceret. Med hensyn til fodring af ænderne er der forskellige meninger om, hvor lang tid denne har fundet sted. Godset har ikke søgt om tilladelse til at fodre. Søen er ikke nævnt i helhedsplanen. Han så en sø, der havde skiftet karakter, og dette er ikke lovligt. Han var bekendt med afgørelsen af 12. maj 2016 fra Odder Kommune, hvor kommunen blandt andet frafaldt krav om oprensning, da han skrev om, at vandhullerne er spoleret. I foreningen går de op i, hvordan naturen behandles, og ikke kun i, om noget er lovligt eller ej.

Både Kr, som har skrevet læserbrevet i Odder Avis den 15. juni 2016, og O, som har skrevet læserbrevet 20. september 2016, er hans bekendte. Læserbrevene er ikke indrykket efter aftale med ham. Han kender læserbrevene perifert fra Odder. Han havde talt med O, forinden læserbrevet blev offentliggjort. Han kender også Kr privat. Kr ønskede at sætte sig ind i sagen, og derfor har han sendt nogle sagsakter til ham.

Mads Gammelmark har forklaret, at han netop er tiltrådt som kommunaldirektør i Struer Kommune. Tidligere var han 2 år i Holstebro og i Odder Kommune, hvor han var direktør for Teknik og miljø i 2012 og 2013. Kontakten til A bestod i, at da han kom til Odder Kommune, var der fremtrædende erhvervsdrivende med store jordbesiddelser, der fyldte meget og betød meget i kommunen. Samarbejdet med A var efter hans opfattelse kørt træt og kørte meget rundt i småkonflikter. De tog i kommunen en beslutning vedrørende kontakten, så det alene var ham, der havde den

direkte kontakt til godset. For at få en løbende struktureret dialog, idet forbindelsen ellers var for dårlig, holdt de over 1½ år ca. 6-7 møder. De havde dialog om de forhold, de på kommunen eller godset anså som nyttige at drøfte. Det kunne eksempelvis være drøftelser om, hvordan eventuelle trufne afgørelser skulle gennemføres. For ham var det almindelig praksis - også for andre større virksomheder - at have sådanne møder, og det har han også haft i andre kommuner. Der er notatpligt, og der skrives referat, som føres over i kommunens sagsstyring. Referaterne blev udarbejdet af ham eller en anden medarbejder ved kommunen og herefter gensidigt godkendt. I følge en større handlingsplan for A var der også en forpligtelse til dialog godset og kommunen imellem. Hvis der var konkrete spørgsmål, blev de ofte løst af den enkelte sagsbehandler. Der var en god dialog med godset, som han havde et positivt indtryk af. Godset har en markant ejer, der ikke lægger skjul på sine holdninger. Det var bestemt et seriøst samarbejde. Godset fik ikke lov til alt det, de gerne ville, hvilket han tydeligt husker. Der kunne være utilfredshed fra godsets side med manglende formidling af kommunens afgørelser, men han mødte ikke utilfredshed med og kritik af selve afgørelsen. Der var f.eks. regulativer om beskæring ved åer, hvor de drøftede, om kommunen havde overholdt deres del. Han har ikke oplevet manglende respekt eller pres fra godsets side. Han har mødt insisterende argumenter. Ofte er kommunens afgørelser skønsmæssige. Han drøftede også med forvaltningen, hvordan de skulle lægge linjen og vendte så tilbage over for godset.

I kommunen har de også snakket med Danmarks Naturfredningsforening, og denne kontakt opfattede han også som positiv. Forholdet mellem J og Danmarks Naturfredningsforening, som er tydelig og offensiv i Odder Kommune, har dog været "slidt" gennem lang tid. Foreningens interesse mod godset har været stor, og dette har været velbegrundet, idet godset har været en stor jordbesidder. Opmærksomheden angik, hvad der foregik på godset. Der er transparens på alle måder med hensyn til den kontakt, der har været mellem kommunen og jordbesidderen. Der er sket hurtig respons fra naturfredningsforeningens side vedrørende trufne afgørelser relateret til godset.

Med hensyn til udsagnet om et "uldent forløb" har der ikke været noget "uldent" fra kommunens side. Udsagnet tenderer til at antyde, at der er foregået noget ulovligt. Mange af kommunens afgørelser er skønsmæssige, og de kan laves om af klageinstansen. Han har ikke en klar erindring om, at et påbud blev ændret. Han har ikke læst artiklen fra den 30. august 2016.

Parternes synspunkter

J har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument, hvoraf fremgår følgende:

" ...

Forhold 1 – Læserbrev offentliggjort 21. december 2015 I en artikel trykt i Horsens Folkeblad den 21. december 2015 har sagsøgte udtalt:

”Det forløb var så uldent, at vi besluttede at klage til Natur- og Miljøklagenævnet.”

Udtalelsen om, at ”det forløb var så uldent, at vi besluttede at ...” har sagsøgte søgt udbredt størst muligt ved udsendelse af den ...fremlagte pressemeddelelse.

Set i sammenhæng med artiklens øvrige tekst, herunder omtalen af kommunens dispensation, kan udtalelsen alene forstås således, at sagsøgeren har medvirket til et ulovligt eller ”uldent” forløb.

Ved at udtale sig som sket i artiklen, har sagsøgte krænket sagsøgerens ære og overtrådt straffelovens § 267, idet udtalelsen er egnet til at nedsætte sagsøgerens omdømme i medborgeres agtelse.

Visse udtryk er mindre tydelige i deres indhold, og det må derfor afgøres med støtte i den omgivende tekst, om der i udtrykket er en betoning af noget kriminelt eller på anden måde noget belastende for den, som udtrykket anvendes om. Der er i denne sag tale om et sådant udtryk.

Såfremt man slår ordet ”uldent” op i et ordbogsregister for synonymer fremgå ordet blandt andet i sammenhæng med disse ”fordækt”, ”dubiøs”, ”lumsk”, ”lusket”, ”lyssky”, ”skummel” og ”suspekt”.

Det gøres gældende, at det ikke betager en ytring dens karakter, at der er anvendt ord eller udtryk, som er sjældent anvendt eller som fremstår utvetydigt, når der må påregnes at være mennesker, der opfatter dem i den sigtende betydning. Påstanden i en sigtelse behøver ikke at være

en direkte beskyldning, en sigtelse kan ligeledes være formuleret i et spørgsmål eller på anden måde, såsom i nærliggende sag.

Det gøres derfor gældende, at der i udtrykket ”uldent” ligger en sigtelse mod sagsøgte, idet dette er fremsat i forbindelse med sagsøgtes kritik af en dispensation sagsøger fik af Odder kommunen.

Sigtelserne er fremsat med det formål at skade sagsøger mest muligt samt skabe mistillid til denne.

Forhold 2 - Læserbrev offentliggjort 30. august 2016

Læserbrevet omtaler forhold vedrørende søer tilhørende sagsøgeren. Overskriften er:

”Endnu en sø spoleret af fodring”

Læserbrevet indeholder følgende passus:

”En sø af den størrelse kan bære en naturlig bestand på nogle ganske få andepar, og da det er ulovligt at udsætte ænder i en sø, der er

beskyttet efter Naturbeskyttelsesloven, meldte jeg den 20. juli sagen til kommunen. Da jeg 18. august intet havde hørt, kontaktede jeg igen forvaltningen, blot for at få at vide, at det er meget svært at bevise, at ænderne er udsat.”

Og senere:

”Men på en af brinkerne ligger der en flere meter lang bræmme af korn, så der fordres – og heller ikke det er lovligt.”

Og senere:

”.....mere heldige denne gang, for i foråret opgav kommunen at kræve oprensning af tre beskyttede vandhuller, der var spoleret af fodring.”

Det gøres gældende, at sagsøgte ved at omtale sagsøgerens forhold som beskrevet i læserbrevet, har krænket sagsøgerens ære og overtrådt straffelovens § 267, idet læserbrevet og de i læserbrevet indeholdte oplysninger er egnet til at nedsætte sagsøgerens omdømme i medborgeres agtelse.

Sigtelserne i artiklen i Folkebladet vedrører fem forhold, der samlet og hver især er egnet til og har krænket sagsøgerens ære. Forholdene er hver især og samlet en overtrædelse af straffelovens § 267.

Det første forhold er en sigtelse for ulovlig udsætning af ænder.

Det andet forhold er en sigtelse om ulovlig fodring.

Det tredje forhold er en sigtelse for at have spoleret nogle vandhuller af fodring.

Det fjerde forhold er beskyldning om ”endnu et sø spoleret af fodring”.

Den femte sigtelse er artiklen som helhed.

Sigtelserne er fremsat med det formål at skade sagsøger mest muligt samt skabe mistillid til denne.

Inden af de fremsatte sigtelser er sande. Sagsøgte kan alene frifindes, såfremt sagsøgte fører bevis for, at de fremsatte sigtelser er sande. Sagsøgte har ikke ført bevis herfor.

Det gøres gældende, at sagsøgte for de ovenfor nævnte sigtelser i læserbrevet skal idømmes straf for overtrædelse af straffelovens § 267. Det gøres gældende, at det for strafudmålingen skal betragtes som en skærpende omstændighed, at der er tale om gentagelse, og at sigtelserne fremsættes på et tidspunkt, hvor sagsøgeren har anlagt sag

mod sagsøgte for overtrædelse af straffelovens § 267 jf. principperne i straffelovens § 266 c.

Sagen generelt

A er et moderne veldrevet gods. Godset har i flere generationer haft mange forskellige drifts-grene, eksempelvis kan nævnes markbrug, skovbrug, jagtvæsen, udlejning af boliger, opbevaring af landbrugsafgrøder og udlejning af arealer til fritidsaktiviteter.

I lighed med andre godser søges der hvert år en lang række offentlige tilladelser, ligesom der foretages indberetning overfor en lang række offentlige myndigheder. Få af disse tilladelser bliver påklaget af sagsøgeren og andre af andre klageberettigede. Sagsøgeren deltager ikke i den offentlige debat. Den ytringsfrihed, som sagsøgte påberåber sig, er ensidig og har som ovenfor anført alene til formål at skade sagsøgeren mest muligt samt skabe mistillid til denne.

Sagsøgeren har ikke til formål at fratage sagsøgte sin ret til at klage over afgørelser, som sagsøgte måtte være uenig i. Denne ret har imidlertid intet at gøre med retten til at fremsætte sigtelser som anført eller udtale sig på et urigtigt grundlag. Sagsøgte har ikke nogen udvidet ytringsfrihed.

..."

I har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument. Heraf fremgår følgende:

" ...

at den udtalelse og det læserbrev, som sagen vedrører, ikke udgør strafbare sigtelser mod A,

at der ikke er grundlag for at idømme I straf for overtrædelse af straffelovens § 267, ...

...

...

Retten skal tage stilling til, om Is udtalelser er ærekrænkende i medfør af straffelovens § 267, om han i bekræftende fald skal straffes, ...

Afvejning af hensyn

Ved fortolkningen af de nævnte bestemmelser i straffeloven skal retten fortage en afvejning af hensynet til Is ytringsfrihed, der er beskyttet af artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som er inkorporeret i dansk ret, over for A' ære, der er beskyttet af artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen.

Udsagnene er fremsat af I i hans egenskab af lokalformand for Danmarks Naturfredningsforening som led i en offentlig debat om lokalsamfundets natur og miljø. Det er utvivlsomt, at disse forhold er emner af væsentlig samfundsmæssig interesse.

Af Menneskerettighedsdomstolens praksis og af dansk retspraksis fremgår, at miljøorganisationer fungerer som offentlighedens vagthund ("public watchdog"), og at miljøorganisationer derfor nyder en vidtgående ytringsfrihed, der svarer til med den særlige informationsog ytringsfrihed, som gælder for pressen.

Hertil kommer, at når en person, der ikke er journalist, fremsætter udsagn med mediet som talerør, skal den vidtgående beskyttelse af pressen tages i betragtning, idet den ifølge Menneskerettighedsdomstolens praksis har afsmittende virkning i sådanne tilfælde. Menneskerettighedsdomstolen lægger i denne forbindelse vægt på, at beskyttelsen ikke blot angår pressens ret til at videreformidle emner af offentlig interesse, men også offentlighedens ret til at modtage sådanne informationer.

Det fremgår af Menneskerettighedsdomstolens og de danske domstoles praksis, at der kun er meget lille plads for indskrænkninger i ytringsfriheden i den offentlige debat om emner af almen interesse, og at det er tilladt at overdrive og provokere i den forbindelse.

På denne baggrund skal der foreligge særdeles tungtvejende grunde, før et indgreb i Is ytringsfrihed er retmæssigt, ikke mindst af hensyn til, at andre ikke afskrækkes fra at deltage i den offentlige debat. Sådanne grunde foreligger ikke i denne sag.

Omvendt er der ikke noget særligt hensyn at tage til A som stor ejendomsbesidder og erhvervsvirksomhed. A må tåle, at offentligheden interesserer sig for, hvorledes en virksomhed af så stor størrelse og med så aktivt land- og skovbrug samt jagt påvirker naturen og miljøet, og godset må tåle nærgående kritik af dets dispositioner, også selvom godset måtte opfatte kritikken som provokerende og overdrivende.

At Danmarks Naturfredningsforening spiller en vigtig rolle, og at dens kritik af Odder Kommunes behandling af A har båret frugt, understøttes klart af de tre afgørelser fra Natur- og Miljøklagenævnet, ...

På denne baggrund er det en rimelig antagelse, at sagsanlægget først og fremmest er båret af ønsket om at standse en kritik, man ikke bryder sig om. Dette understøttes af det påfaldende anbringende i processkrift 1, at det skal betragtes som en skærpene omstændighed, at der er tale om gentagelse, og at I – må man forstå - skal afholde sig fra at udtale sig om A' forhold, når der verserer en retssag.

Udtalelsen

Udtalelsen "Det forløb var så uldent, at vi besluttede at klage til Natur og Miljøklagenævnet" fremstår i den givne sammenhæng i avisartiklen som en kritik af Odder kommunes sagsbehandling og er ikke rettet mod A. Det var netop kommunens sagsbehandling og ikke A's forhold, som gjorde det relevant at klage til Natur- og Miljøklagenævnet over den dispensation, som kommunen havde meddelt.

Forholdet er således, at I slet ikke har haft forsæt til at fremsætte en ærekrænkende sigtelse mod A. Såfremt det havde været hensigten, ville han have formuleret udsagnet så direkte, at det reelt fremstod som en kritik af A. Allerede fordi der ikke foreligger subjektiv skyld, skal I frifindes.

Såfremt retten finder, at udsagnet er rettet mod A, bemærkes følgende:

Ved vurderingen af, om en udtalelse er ærekrænkende, spiller det en væsentlig rolle, om den må betragtes som en faktisk oplysning (*statement of facts*) eller en værdidom (*value judgement*).

En faktisk oplysning er information, der fremstår som en kendsgerning. En værdidom er derimod et udsagn, der fremstår som en vurdering på baggrund af et faktisk grundlag. Hvis en sådan meningsbaseret tilkendegivelse blot har en spinkel forankring i et faktisk grundlag, er den straffri. Det subjektive element i værdidomme bevirker, at der ikke kan eller må blive stillet krav om sandhedsbevis for sådanne udsagn.

Det udsagn, som sagen vedrører, fremstår klart som Is vurdering af et faktisk hændelsesforløb, som han betegner som "ulent". Der kan i sagens natur ikke føres sandhedsbevis for, om noget er "ulent" eller ej. Udsagnet må derfor klart betragtes som en værdidom, der endvidere er fremsat på det fornødne faktuelle grundlag, som blandt andet består i kommunens ændrede holdning og Natur- og Miljøklagenævnets tilsidesættelse af dispensationen. Der kan derfor ikke straffes herfor.

Såfremt retten måtte finde, at der er tale om en faktisk oplysning, gøres det gældende, at I ikke herved har overskredet de vide rammer for ytringsfriheden.

Avisartiklen

Når der er tale om et forhold af samfundsmæssig interesse, når den kritiserede er Odder kommunes største ejendomsbesidder, og når den, der udtaler sig, nyder samme vide beskyttelse, som tilkommer medierne, kræves der overordentligt tungtvejende grunde for at dømme efter straffelovens § 267.

I har på Danmarks Naturfredningsforenings vegne indgivet en relevant og velbegrunderet klage til Odder kommune (...). Baggrunden for klagen var, at både en borger, som havde kontaktet I, og han selv havde konstateret, at søens tilstand var blevet ændret væsentligt fra slutningen af juni til midten af juli måned 2016 derved, at der var udsat et stort antal ænder og foretaget tilskudsfordring, hvilket forekom at være i strid med de regler, som er nævnt ovenfor ...

Kommunens eget besigtigelsesnotat viser, at kommunen har gjort sig samme iagttagelser som I (...).

I har ret til at omtale klagen og dens indhold offentligt, og læserbrevet er i det væsentlige en gengivelse af klagen. At dette ikke er strafbart, understøttes af, at A slet ikke er nævnt i læserbrevet, men bortset herfra må A tåle offentlig debat om og nærgående kritik af dets miljømæssige forhold. Læserbrevet overskrider ikke rammerne for den vide ytringsfrihed, der tilkommer I.

Af de tre afsnit i læserbrevet, som A især finder injurierende, bemærkes, at de to første (om udsætning af ænder og tilskudsfordring) omhandler Is vurdering af de forhold, han konstaterede, og som er gengivet i klagen til kommunen. Det fremgår klart af læserbrevet, at der er sket anmeldelse til kommunen, og det kan derfor også udledes af læserbrevet, at først kommunens afgørelse vil afklare, om de pågældende forhold er lovlige eller ej. Om kommunen måtte finde forholdene lovlige, er ikke afgørende for Is ret til at ytre sig som sket.

Det tredje afsnit (om kommunens opgivelse af et krav om oprensning af tre beskyttede vandhuller) er en korrekt faktisk oplysning ...

Det bemærkes i denne forbindelse, at A har andre muligheder for at imødegå Is udsagn end gennem en retssag.

Straffelovens § 269

Måtte retten finde, at de relevante udsagn indeholder strafbare sigtelser, som I kan gøres ansvarlig for, skal sigtelserne anses for straffri i medfør af straffelovens § 269.

For det første har I handlet til varetagelse af åbenbar almen interesse, jf. straffelovens § 269, stk. 1. Om en erhvervsvirksomhed overholder natur- og miljøbeskyttelsesregler, og om offentlige myndigheder opfylder deres forpligtelser i denne forbindelse, har utvivlsomt åbenbar offentlig interesse. Is kommentarer hertil og synliggørelse heraf er derfor utvivlsomt en handling til varetagelse af åbenbar almen interesse.

For det andet, og subsidiært, har I haft føje til at anse sigtelserne for sande, hvorfor der skal indtræde strafbortfald efter straffelovens § 269, stk. 2.

..."

Rettens begrundelse og afgørelse

Generelt

Sagen angår, om I, formand for Danmarks Naturfredningsforening i Odder, har overtrådt straffelovens § 267 i forbindelse med udsagn fremsat i Horsens Folkeblad.

I vurderingen af, om et udsagn udgør en strafbar æreskrænkelser, indgår blandt andet ytringens grovhed sammenholdt med den kontekst, hvori ytringen er fremsat, herunder ytringens emne og formål, om denne er fremsat som led i en samfundsmæssig debat, og hvem der er genstand for ytringen.

Reglerne om æreskrænkelser skal fortolkes i lyset af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, herunder navnlig art. 8 og art. 10, og de retningslinjer der følger af Menneskerettighedsdomstolens praksis, hvor sondringen mellem "value judgment" (værdidom) og "statement of facts" (beskyldninger) spiller en central rolle, idet der for så vidt angår værdidomme ikke kan kræves sandhedsbevis, men alene et vist faktisk grundlag.

Artiklen i Horsens Folkeblad den 21. december 2015

Artiklen omhandler en lovliggørende dispensation fra Odder Kommune til A, som blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforening i Odder og herefter ændret i Natur- og Miljøklagenævnet. I artiklen fremkommer bl.a. som et citat af I udsagnet: "Det forløb var så uldent, at vi besluttede at klage til Natur- og Miljøklagenævnet".

Efter en samlet vurdering af udtrykket "uldent", grovheden heraf, sammenholdt med konteksten og Is forklaring om baggrunden for artiklen, og navnlig som følge af, at ytringen efter sin indhold og konteksten primært findes at angå en kritik af kommunen, er der ikke grundlag for at anse ytringen for en strafbar æreskrænkelser af A v/ J.

Læserbrevet af 30. august 2016

Læserbrevet har overskriften: "Ænder. Endnu en sø spoleret af fodring" og vedrører udsætning af ænder og fodring af disse i søen i Sskoven.

Det er gjort gældende, at læserbrevet i sin helhed, overskriften: "Ænder. Endnu en sø spoleret af fodring" og følgende ytringer: "... det er ulovligt at udsætte ænder i en sø, der er beskyttet efter Naturbeskyttelsesloven", "Men på en af brinkerne ligger der en flere meter lang bræmme af korn, så der fodres - og heller ikke det er lovligt" og "... for i foråret opgav kommunen at kræve oprensning af tre beskyttede vandhuller, der var spoleret af fodring" er strafbare æreskrænkende ytringer:

I vurderingen af, om læserbrevet indeholder en eller flere ytringer, der er strafbare efter straffelovens § 267, indgår på den ene side, at det emne, artiklen omhandler, må antages at have almen samfundsmæssig interesse, og at Danmarks Naturfredningsforening i denne sammenhæng nyder en

vidtgående ret til ytringsfrihed som offentlighedens kontrol- og informationsorgan ("public watchdog"). På den anden side skal der tages hensyn til, at A og dermed Js ret til beskyttelse af sit "gode navn og rygte". Det indgår i denne vurdering, at A er en erhvervsvirksomhed, der må tale en vis kritik, men at A og/eller J ikke har involveret sig i den offentlige debat.

Efter en samlet vurdering af læserbrevet i sin helhed, overskriften og de ovenfor angivne ytringer, herunder at læserbrevet er indrykket under "Debat", og at det af artiklen fremgår, at der er indgivet klage til kommunen, finder retten, at udsagnene må betegnes som værdidomme ("value judgments"), hvorfor der ikke skal føres sandhedsbevis herfor. Retten har herved lagt vægt på ytringernes indhold og ordvalg sammenholdt med den kontekst, hvori de er fremsat. Det bemærkes, at ordvalget "ulovligt" og "ikke ... lovligt" i denne sammenhæng må anses som en personlig juridisk vurdering og dermed en værdidom og ikke en faktisk kendsgerning.

Som følge af ovennævnte og efter en samlet vurdering af Is forklaring om sine iagttagelser af søen sammenholdt med kommunens besigtigelsesnotat og Is forklaring om sin intention med læserbrevet, finder retten, at der trods udsagnenes kritiske ordlyd og Rs forklaring om søen og fodringen af ænderne, herunder hans forklaring om, at der ikke er sket en tilstandsændring af søen, ikke tilstrækkeligt tungtvejende grunde til at retfærdiggøre et indgreb i retten til ytringsfrihed.

På denne baggrund findes ingen af de omhandlede udsagn at overskride grænserne for ytringsfriheden, og der er som følge heraf ikke grundlag for at tage påstanden om straf til følge.

Efter sagens resultat skal J betale sagsomkostninger til I med i alt 37.500 kr. Beløbet udgør udgifterne til advokatbistand inklusive moms, idet retten har lagt til grund, at I ikke er momsregistreret. Ved fastsættelse af sagens omkostninger har retten lagt vægt på sagens resultat, karakter og forløb, herunder hovedforhandlingens varighed.

Thi kendes for ret

Sagsøgte, I, frifindes.

Sagsøgeren, J, skal inden 14 dage betale sagsomkostninger til I med 37.500 kr.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Malene Værum Westmark
dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Retten i Horsens, den 7. juli 2017.

Ditte Nørgaard, Retsassistent

